

1. II. Bayezid Yükselme Dönemi padişahlarındandır. Kuruluş

Devri Padişahları:

1- Osman Gazi (1283-1326)

2- Orhan Gazi (1326-1362)

3- I. Murat (Hüdavendigâr) (1362-1389)

4- I. Bayezid (Yıldırım) (1389-1402)

Fetret Devri (Fasıla-i Saltanat) (1402-1413)

5- I. Mehmet (Çelebi) (1413-1421)

6- II. Murat (1421-1451)

7- II. Mehmet (Fatih) (1451-1481)

Not: II. Mehmet Kuruluş devrinin son Yükselme devrinin ilk padişahıdır.

Cevap: D

2. Selçuklu ve Osmanlı gibi büyük devlet kuran Oğuz boyları Kınık ve Kayı boylarıdır. Selçuklular; Oğuzların Üçoklar kolunun Denizhan soyunun Kınık boyundandır. Osmanlılar; Oğuzların Bozoklar kolunun Günhan soyunun Kayı boyunun Karakeçili aşiretine mensuptur. Ongunu (kutsal hayvanı) şahindir. Kayı kelimesi; “muhkem, kuvvet ve kudret sahibi” demektir. Kayı boyunun damgası, iki ok ve bir yaydan oluşur. Kayı boyunun Anadolu’da ilk yerleştiği yer Ahlat-Sürmeli çukurdur. 1230 Yassıçemen Savaşı’ndan sonra Karacadağ çevresine yerleşen Kayılar, III. Aladdin zamanında Söğüt ve Domaniç yurt verilerek beylik kurmuşlardır. Diğer Seçeneklerde verilen Tuku-Asya Hun devletinin, Aşina-Göktürk devletinin, Yağlakar-Uygur devletinin kurucu aileleridir. Karluk-Basmil Uygur devletinin ve Karahanların kurucu boylarındandır. Türğiş ve Hazarlar, Orta Asya ve Kafkaslarda İslam devleti ile mücadele eden devletlerdir.

Cevap: D

3. Osmanlı Beyliği’nin kurulup gelişmesinde: Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması, Selçuklu Devleti’nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu’daki siyasi boşluk büyümesinde etkilidir. Türklerin sahip olduğu millî özellikler, Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması, Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm, Feteyan-ı Rum ve Abdalân-ı Rûm gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların varlığı, Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik durumu, Diğer Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği’ne karşı tutumları gibi etmenler önemli rol oynamıştır. Anadolu’da güçlü bir siyasi otoritenin olmaması, Bizans’ta yaşanan taht kavgaları ve Balkanlarda güçlü devletlerin olmaması Osmanlı’nın büyümesinde etkili sebeplerdendir.

Cevap: E

TASARI & DEV KADRO

4. “Ülke hanedanın ortak malı” anlayışı Geleneksel Türk Veraset Sisteminin devamıdır. Osmanlı’da taht kavgalarına sebep olan bir veraset sistemidir. Bu anlayış ülkenin kısa sürede güçlenmesine sebep olmaz. Merkezi otoritenin oluşmasını engelleyen sistem I. Murat Dönemi’nde “Ülke padişah ve oğullarının ortak malıdır” anlayışı ile daha merkeziyetçi bir devlet oluşturmak amacıyla ilk kez düzenlenmiştir. Osmanlı Beyliği’nin kurulup gelişmesinde: Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması, Selçuklu Devleti’nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu’daki siyasi boşluk büyümesinde etkilidir. Türklerin sahip olduğu millî özellikler, Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması, Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm, Feteyan-ı Rum ve Abdalân-ı Rûm gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların varlığı, Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik durumu, Diğer Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği’ne karşı tutumları gibi etmenler önemli rol oynamıştır. Anadolu’da güçlü bir siyasi otoritenin olmaması, Bizans’ta yaşanan taht kavgaları ve Balkanlarda güçlü devletlerin olmaması Osmanlı’nın büyümesinde etkili sebeplerdendir.

Cevap: E

5. Osmanlı Devleti kurulduğu dönemde; Türkiye Selçukluları, II. Dönem Anadolu Beylikleri, İlhanlılar, Bizans İmparatorluğu (Doğu Roma), Trabzon Rum İmparatorluğu, Memlukler, Altınordu, Ceneviz ve Venedik ile aynı dönemde yaşamış çağdaş devletlerdir. Osmanlı Devleti, İlk Türk-İslam Devletleri olan Karahanlar, Gazneliler, Büyük Selçuklu ile Mısır'da kurulan İlk Türk Devletlerinden olan Tolunoğulları, İhşitler ve Eyyubilerle çağdaş değildir. Bu devletlerin Osmanlı kurulduğu dönemde varlıkları sona ermiştir.

Cevap: E

6. Osmanlı'nın ilk gaza cihat savaşı Bizans ile olmuştur. Anadolu'da son gaza cihat savaşını Pontus Rum Devleti'ne son vererek yapmıştır. Coğrafi konumu itibarıyla Moğol baskısının daha az hissedildiği Batı Anadolu'da kurulması. Bizans'ın da eski gücünde olmaması, Bizans'ın taht kavgaları ile uğraşması, Bizans tekfurularının (vali-komutan) kendi başına hareket etmesi ve İmparatorların tekfurular üzerinde gücünü kaybetmesi Osmanlı'yı gaza cihat politikasında avantajlı bir konuma getirmiştir. Anadolu'da Türk birliğinin büyük orandasağlanmasından sonra Fatih Dönemi'nde 1461 tarihinde Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi ile Anadolu'da gaza cihat yapacak gayrimüslim devlet kalmamıştır.

Cevap: B

7. Bizans'ın "Thema" adı verdiği sınır şehirlerini yöneten askeri valilere "Tekfur" adı verilir. Giray, Kırım hanlarına verilen addır. Voyvoda, Eflak-Boğdan yöneticisine verilen isimdir. Dayı, Cezayir ve Trablus bölgesinin yöneticisi Hidiv ise Mısır valilerine verilen isimdir. Tekfurular sınır boylarında görev yaptığı için askeri becerisi yüksek kişilerden seçilirdi. Bu bölgelerde asayişin sağlamak için sert tedbirler almaları halkın Osmanlı yönetimine sıcak bakmasını sağlamıştır.

Cevap: C

8. Köseadağ Savaşı'ndan sonra İlhanlılara bağlı olarak varlığını devam ettiren Anadolu Selçuklu Devleti 1308 tarihinde yıkılmıştır. Osmanlı ve diğer Türk beylikleri İlhanlı'ya bağlı idi. Türk beylikleri, İlhanlıların Anadolu valisi Süleymiş'in isyanından sonra rahat hareket etmeye başladılar. Bu olaydan sonra Osmanlı Devleti, Bizans üzerine daha rahat gaza cihat yapmaya başlamıştır. Ebu Said Bahadır Han'ın ölümü ile Anadolu'da, İlhanlı hakimiyeti sona erdi. Osmanlı Devleti, Orhan Bey Dönemi'nde, 1336 tarihinde İlhanlıların yıkılmasından sonra tam bağımsızlığını sağlamıştır. Osmanlı'nın asıl kurucusu yaptığı teşkilatlanma çalışmalarından dolayı ve tam bağımsız hareket etmesinden dolayı Orhan Bey kabul edilir.

Cevap: C

9. Türk Tarihinin en ihtişamlı devletini en uzun ömürlü hanedanını göreve başlatan ve Karacahisar Kalesi alındıktan sonra beyliğin kuruluşunu resmen ilan eden meşhur hutbeyi okuyan Dursun Fakih aynı zamanda Osman Bey tarafından ataması yapılan Osmanlı'nın ilk kadısıdır. Şeyh Edebalı, Osman Bey'in kayınpederi olan ve Osmanlı'ya kuruluş Dönemi'nde destek olan Ahilerin lideridir. Molla Fenari, II. Murat Dönemi'nde atanan Osmanlı'nın ilk şeyhülislamıdır. Somuncu Baba, Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı Ulu Camii'nin açılış hutbesini okuyan önemli mutasavvıftır. Emir Sultan, Yıldırım Bayezid'in damadı aynı zamanda dönemin önemli mutasavvıfı ve soyu Hz. Ali'ye dayanmasından Seyyid'tir.

Cevap: B

10. Halil İnalçık'a göre Osman Gazi'ye güç ve prestij kazandıran 27 Temmuz 1302 tarihli Koyunhisar (Bafeus) Savaşı, Osmanlı Beyliği'nin gerçek kuruluş tarihi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Osmanlı Devleti gibi büyük bir devletin kuruluşunu birtakım menkıbelerle açıklamaya çalışmak bilimsellikten uzaklaşmaktır. Koyunhisar (Bafeon) denilen yerde Osmanlı-Bizans Savaşı yapılmıştır. 1302 Koyunhisar (Bafeon) Savaşı Osmanlı Devleti ile Bizans arasındaki ilk savaştır. Osmanlı Devleti ve Osman Bey'in tarih sahnesine ilk çıkışı bu savaşla olmuştur. İlk defa çağdaş kaynaklarda yani o devrin Bizans kaynaklarında, Bizans'a karşı Osman Bey adında birinin üç beş bin kişilik kuvvetlerle kafa tuttuğu kaydedilmiştir.

Cevap: B

11. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey ve oğlu Orhan Bey'in kabri olan Gümüşlü Kümbet Bursa şehrimizdedir. Başlangıçta manastır olarak yapılan bu yapı Osmanlı'nın eline geçtikten sonra Osman Bey'in vasiyeti olarak oraya gömülmek istemesi üzerine kümbete dönüştürülmüştür. Orhan Bey ölümünden sonra aynı yere babasının yanına defnedilmiştir.

Cevap: B

12. Orhan Bey teşkilatlanma çalışmaları; Orhan Bey, Sultan unvanını kullanan ilk Osmanlı padişahıdır. Bursa'da ilk saray olan Bey Sarayı yaptırıldı. Yaya ve müsellemlerden oluşan ilk düzenli ve sürekli ordu kuruldu. İznik'te ilk Osmanlı medresesi açıldı. (Süleyman Paşa Medresesi). Davud-i Kayseri müderris olarak atanmıştır. Bursa'da ilk divan teşkilatı kurulmuştur. İlk vezirlik makamı (Alaaddin Paşa) oluşturulmuştur. Unutma: Divan II. Mahmut devrinde kaldırılarak yerine nazırlıklar (bakanlıklar) kurulmuştur. Sancak sistemi ilk kez uygulanmaya başlamıştır. **Unutma:** Sancak sistemi ile yetişerek tahta çıkan ilk Osmanlı padişahı Sultan I. Murat, son Osmanlı padişahı III. Mehmet'tir. Sancaklara kadı ve subaşılar atanmıştır. İlk donanma oluşturuldu. (Karamürsel) **Dikkat:** Fetihler bir teşkilatlanma faaliyeti değildir.

Cevap: E

13. XIV. yüzyılda Mısır, Afrika, Hindistan, Çin seyahatlerini anlatan ve Anadolu Beylikleri hakkında çok değerli bilgiler veren ünlü Arap seyyahı İbn-i Batuta'dır. XIV. yüzyılda Anadolu'dan Asya bozkırlarına kadar birçok Türk beyliği ve devleti hakkında tarih kitaplarında yer almayan bilgiler aktarır. Batuta'nın asıl Türk hayranlığı ise Antalya'ya adımını atmasıyla başladı. Anadolu'yu tanımlamaya başlarken "Bolluk ve bereket Şam diyarında, sevgi ve merhamet ise Rum'da (Anadolu)" ifadelerini kullanan Batuta, ilk durağı olan Alanya'nın güzelliğini ise şöyle betimleyecekti; Allah dünyanın güzelliklerini ayrı ayrı dağıtırken hepsini burada bir arada bağışlamış diyecektir. Türklerin, Antalya'dan Özbekistan'a kadar uzanan coğrafyada, dilleri, aile yapısı ve hatta yemek yeme kültürlerine kadar birçok değerli bilginin Rihle'nin muhtevasında mevcut olması bu eseri ve seyyah Türk milleti için müstesna bir yere taşımaktadır. Diğer seçeneklerde verilen seyyahlar da önemlidir.

Cevap: D

14. Rumeli'de yoğunlaşan iskân siyaseti ile Osmanlı Devleti şunları amaçlamıştır:

- ❖ Fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak egemenliği kalıcı hâle getirmek
- ❖ Konar-göçer Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesini sağlamak
- ❖ Gayrimüslim halkın ayaklanma ihtimalini ortadan kaldırmak
- ❖ Aralarında kavgalar yaşanan aşiretleri birbirinden uzaklaştırmak
- ❖ Fetih hareketlerinde sürekliliği sağlamak.

Cevap: A

15. Osmanlı fethedilen yerleri iskan edilecek toplulukları seçerken; Konar göçer Türkmenleri tercih etmiş, bölgenin iklimine benzer yerlerden seçim yapmış, kavgalı iki aileden birini bölgeye iskan etmiş, tarım yapabilmesi için araç temini ve vergiden muafiyet vermiştir. Ancak iskan edilen yerler için gayrimüslimlerden seçim yapılmamıştır.

Cevap: E

16. Osmanlı'nın Rumeli'deki fethedilen yerleri elde tutmak, buralarda kalıcı olmak ve buralara Türk kimliği kazandırmak amacıyla buralara Türk aşiretleri yerleştirerek bölgeyi Türkleştirmiş ve İslamlaştırmıştır. Bu politikanın adı "İskan politikası" olarak tanımlanmıştır. Burada yaşayan gayrimüslim halka hoşgörülü davranarak onları İslam'a ısındırmak amacıyla uygulanan sisteme ise "İstimalet" adı verilir. Müdara: Kandırmak, aldatmak anlamında kullanılır. Bizans'a aşırıya kaçmadan iyi görünmek anlamında izlenilen politikadır. Tımar: Devlete bir hizmet karşılığı ücret olarak toprak tahsis edilmesidir. Pençik: Esir askerlerin beşte birinin devlet tarafından satın alınması sistemidir. Millet sistemi: Osmanlı'nın Fatih Dönemi'nden itibaren tebaasını din esaslı olarak sınıflandırması sistemidir.

Cevap: A

17. Osmanlı başkentlerinin seçiminde gaza cihat politikası yani Bizans'a doğru batı yönünde genişleme politikası, fetih politikası, fetih alanlarına yakın bölgeler seçilmesi ve Balkan fetihleri yaparak Orta Asya'dan gelen Türkmenlere yeni yol açmak ve onlara yeni yurtlar bulmak belirleyici sebepler arasındadır. Ancak dini merkez olarak kullanmak, Batı'da ki gelişmeleri yakından takip etmek gibi sebepler başkent belirlenmesinde etkili sebepler değildir.

Cevap: E

18. Osmanlı Anadolu fetihlerinden sonra Anadolu dışında ilk fethi Çimpe Kalesi'nin alınmasıdır. III. Andrinikos'un ölümünden sonra çıkan taht kavgalarında, Kantakuzen, Süleyman Paşa'nın yardımı ile Bizans İmparatoru oldu. Bizans'a, Bulgar ve Sırp isyanlarının bastırılmasında yardım edildi. Bu yardımlar sonrasında Çimpe Kalesi Osmanlı'ya verildi. 1353'te Çimpe Kalesi'nin alınması ile Rumeli'ye geçilmiştir. 1345 tarihinde Karesi oğullarının Osmanlı'ya katılması ile; Rumeli'ye geçiş kolaylaşmış ve Osmanlı Devleti ilk kez donanmaya sahip olmuştur. Ece Halil, Evrenos Gazi, Hacı İlbey gibi devlet adamları Osmanlı hizmetine girmiştir.

Cevap: C

19. Osmanlı'nın Rumeli fetihlerinin mimarı "Rumeli fatihi" diye anılan kişi Süleyman Paşa'dır. Çimpe Kalesi alındıktan sonra Gelibolu, Bolayır, Tekirdağ, Lüleburgaz gibi yerleri alarak Edirne'nin fethini zemin hazırlamıştır. Burada ki temel amaçlardan biri de Edirne'yi alarak Bizans'ın Avrupa ile bağlantısını kesmektir. Şıklarda verilen diğer isimler Karesi Beyliği alınmasıyla Osmanlı'nın hizmetine giren önemli komutanlardır.

Cevap: D

20. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde Sancak Sistemi adı verilen şehzadelerin devlet tecrübesi kazanması için oluşturduğu sistem içinde eğitmeni olan Lalaları ve aileleriyle belli illerde yaşarlardı. Bu iller arasında Şehzadeler Şehri olarak anılan Amasya, Manisa, Kütahya, Balıkesir, Edirne gibi yerler bulunurdu. Fatih Sultan Mehmet'in 1461 tarihinde Pontus Rum Devleti'ne son vererek aldığı Trabzon şehri Yükselme Döneminde fethedilmiştir. Kuruluş Dönemi'nde ki sancaklardan biri değildir. Ayrıca Kırım-Kefe Sancağı Anadolu dışındaki son sancak olması bakımından önemlidir.

Cevap: C